

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Villu Kõve: kohtute tööjõupuudust aitaks leevendada tehisintellekt

Villu Kõve: kohtute tööjõupuudust aitaks leevendada tehisintellekt

8. juuni 2023

Riigikohtu esimees Villu Kõve leiab, et kohtunike ja kohtujuristide nappusega aitaks toime tulla kohtute paindlikum töökorraldus, sealhulgas osajaga töö lubamine ja kohtunike tegevuspiirangute leevendamine, ning tehnilisema töö puhul tehisintellekti kasutamine.

Riigikohtu esimees Villu Kõve keskendus täna Narvas kohtunike täiskogul peetud aastaettekandes ühele kohtusüsteemi praeguse aja suuremale probleemile ehk kohtunike järelkasvule. Eestis on üle 250 kohtuniku, kellest järgmise viie aasta jooksul võib vanaduspuhkusele jääda tervelt 65, sest korraga jõuab pensioniikka suur hulk pärast Eesti taasiseseisvumist ametisse nimetatud õigusemõistjaid.

„Meil ei jätku enam piisava kvalifikatsiooni ja sobivate isikuomadustega kohtunikukandidaate, täitmaks põlvkonnavahtusest tingitud auku,“ märkis Kõve. Mullu pürgis näiteks 27-le maakohtuniku kohale vaid 20 inimest. Kõige hullem oli olukord tsiviilvaldkonnas, kus kolm kohtunikukohta jäi täitamata. Kui kohtunikuamet eeldab juba varasemat töökogemust, siis kohtujuristi töö sobib äsjastele ülikoolilõpetajatele – samas on kohtutel raskusi ka kohtujuristide leidmisega.

Kõve sõnul tuleb kohtunikuamet muuta noortele atraktiivsemaks, kuna see on nende silmis kohati kivinenud ja vanamoodne. „Meie kohtuniku palk on sama suur kui Saksa alustava kohtuniku oma ja kaks korda suurem kui lõunanaabrite juures. Kuid nagu näha, ei too ainuüksi töötasu inimesi süsteemi ning ameti eluaegsus mõjub tänases kiiresti muutvas maailmas noortele mitte motivaatorina, vaid hoopis hirmutavate ahelatena,“ märkis Riigikohtu esimees.

„Uute inimeste värbamisel peame arvestama ka noorema põlvkonna arusaamadega tööst ja elust üldse. On väidetud, et pealetulevad põlvkonnad soovivad pühendada vähem aega tööle, ei soovi teha ületunde ning neid hirmutab suur töökoormus. Soovitakse töötada paindlikult, kaugtööl ja osakoormusega,“ nentis Kõve.

Riigikohtu esimehe arvates võiks järelkasvuprobleeme leevendada andekate noorte varajane väljaotsimine, neile selge karjääritee pakkumine, atraktiivsed tasustatud praktikaprogrammid, stipendiumid, õppelaenu kustutamine jne.

Kõve hinnangul muudaks kohtunikuametit atraktiivsemaks ka mõistlikum töökoormus, mille saavutamisele aitaks kaasa kohtute paindlikum töökorraldus. „Minimaalselt tuleks kohtuasju hakata jagama üleriigiliselt. Sellega saaksime koormuse hajutada, kogu inimressursi kasutusele võtta ning tagada ka n-ö ääremaa del huvitavate ja väljakutset pakkuvate kohtuasjade lahendamise,“ leidis Riigikohtu esimees.

Peale selle tuleb kohtutes panustada tehnilisema töö automatiseerimisele ja tehisintellekti kasutuselevõtule. „Sisuliselt võiks arvuti võtta üle enamiku praegusest sekretäri ja kohtujuristi tööst. Seega vajame edaspidi oluliselt vähem, kuid senisest märksa kõrgema kvalifikatsiooniga ja seega ka kallimat tööjõudu,“ rääkis

Kõve.

„Olukorras, kus häid inimesi napib, võiksime kasutada rohkem ka osakoormusega tööd. Nii leiaksime häid inimesi ehk näiteks ülikooli personali seast või teistest riigiametitest. Samuti saaksid noored proovida alguses tööd osakoormusega, mis ehk samuti huviliste ringi laiendaks,“ soovitas Riigikohtu esimees. „Kaaluda tuleks ka kohtunike tegevuspiirangute lõdvendamist, võimaldades neil muu hulgas osaleda äriühingute tegevuse korraldamises. Seda muidugi tingimusel, et lisategevusega ei häiritaks kohtunikutööd.“

Kohtunike täiskogu on Eesti kohtunikukonna aasta suurüritus, kus arutatakse päevakajaliste probleemide üle õigussüsteemis, tunnustatakse parimaid ja staažikamaid kolleege ning valitakse kohtunike omavalitsusorganid. Tänavu on ürituse peateema kohtunikuameti tulevik – keda oodatakse kohtunikuks ning milliseid tagatisi ja arenguvõimalusi peaks pakkuma, et täita suur hulk lähiaastail vabanevaid kohtunikukohti ja tagada kvaliteetne õigusemõistmine.

Villu Kõve ettekannet on võimalik videona järelvaadata ERR-i uudisteportaalil[1].

Ettekande terviktekstiga saab tutvuda siin [2].

Fotode autor: Arno Mikkor / Riigikohus

Image not found
file:///data/www/www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/uudiste-migra/pildid/20230608104626_RAM_5833%20(1).jpg

